

Tuần 11: 15/11 -19/11/21

CHỦ ĐỀ 6
TẾ BÀO - ĐƠN VỊ CƠ SỞ CỦA SỰ SỐNG
(5 tiết)

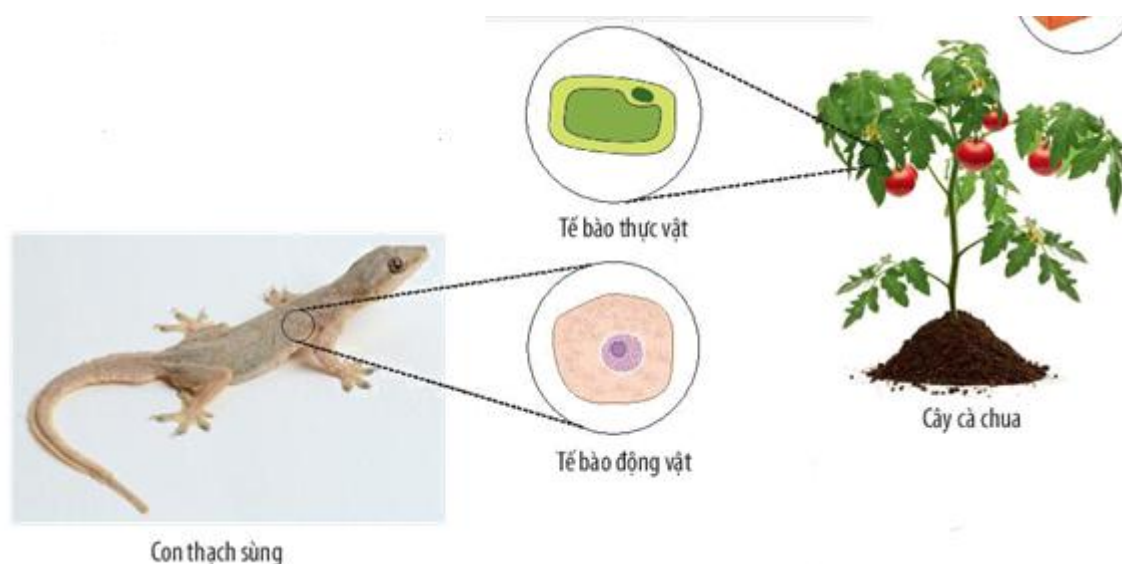
1. KHÁI QUÁT CHUNG VỀ TẾ BÀO (3 tiết)

Hoạt động 1: Tế bào là gì?

GV tổ chức cho HS nhận ra tế bào là đơn vị cấu tạo của mọi cơ thể sống và nhận biết hình dạng, kích thước đặc trưng của một số loại tế bào.

GV cho HS đọc và trả lời các câu hỏi trong SGK.

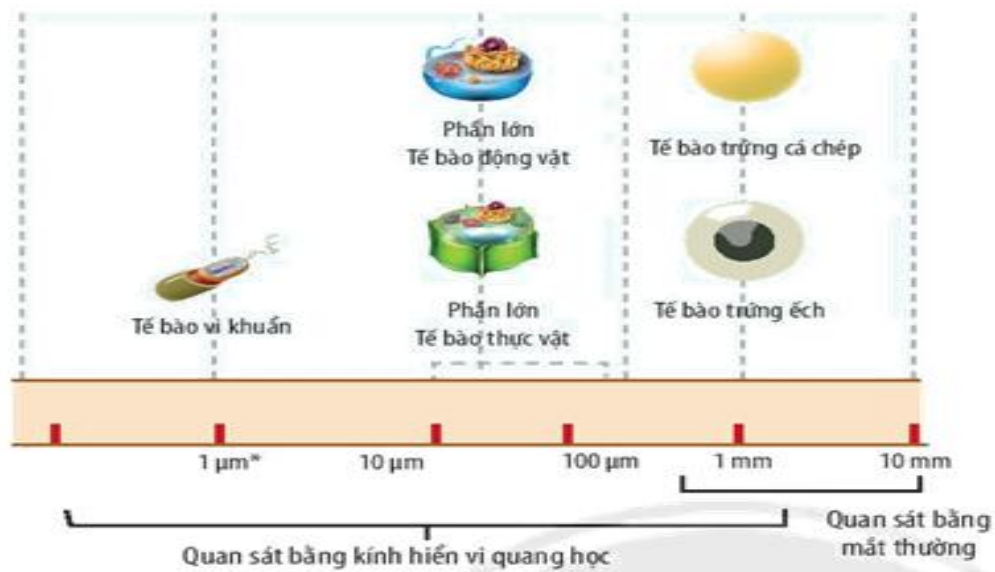
1. Quan sát hình 17.1, em hãy cho biết đơn vị cấu trúc nên cơ thể sinh vật là gì?

Đơn vị cấu trúc nên cơ thể sinh vật là tế bào.

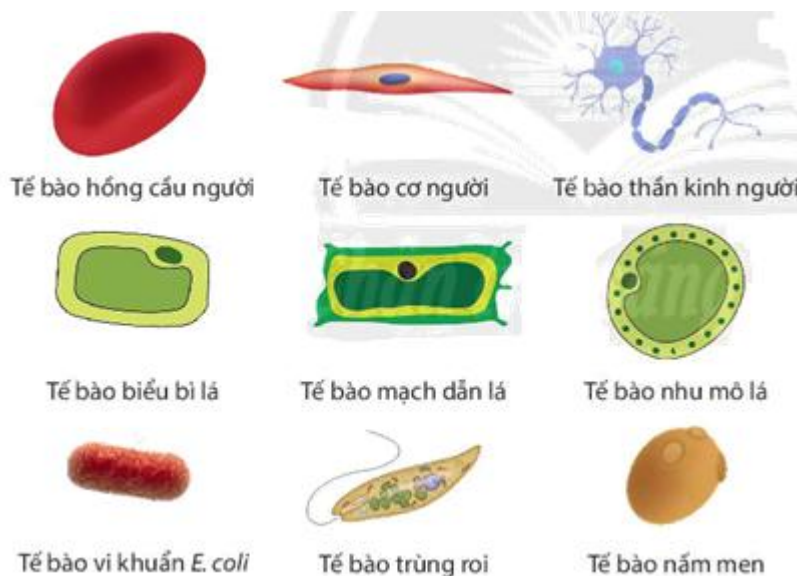
Hoạt động 2: Tìm hiểu kích thước và hình dạng của tế bào

2. Quan sát hình 17.2, hãy cho biết kích thước của tế bào. Chúng ta có thể quan sát tế bào bằng những cách nào? Lấy ví dụ.

Tế bào có kích thước đa dạng, khoảng kích thước tế bào giới hạn từ đơn vị μm (micrometre, tế bào vi khuẩn) đến đơn vị mm (millimetre, tế bào trứng). Có thể quan sát tế bào bằng kính hiển vi, kính lúp, mắt thường tùy vào kích thước của tế bào. Ví dụ: tế bào vi khuẩn phải quan sát dưới kính hiển vi, tế bào trứng cá có thể quan sát bằng kính lúp và mắt thường.

3. Hãy cho biết một số hình dạng của các tế bào trong hình 17.3.

Mỗi loại tế bào trong cơ thể có hình dạng khác nhau: hình đĩa (tế bào hồng cầu), hình sao (tế bào thần kinh), hình trụ (tế bào biểu mô), hình sợi (tế bào cơ),...

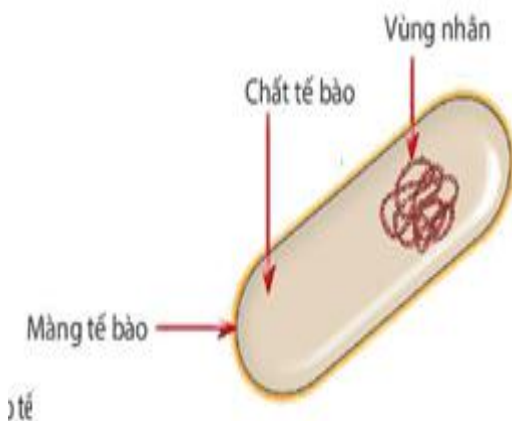
Luyện tập

* Sự khác nhau về kích thước và hình dạng của tế bào có ý nghĩa gì đối với sinh vật? -Mỗi loại tế bào đảm nhận chức năng khác nhau trong cơ thể. Sự khác nhau về hình dạng và kích thước của tế bào thể hiện sự phù hợp với chức năng mà tế bào đảm nhận.

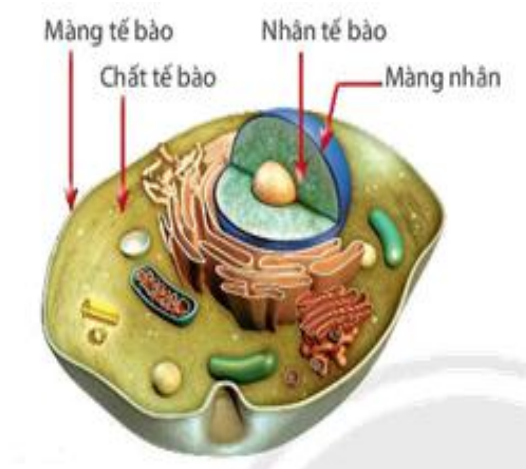
Hoạt động 3: Tìm hiểu các thành phần chính của tế bào

GV tổ chức để HS tìm hiểu và xác định được thành phần cấu tạo tế bào
HS quan sát hình 17.4, 17.5 để nhận biết cấu tạo và chức năng các thành phần chính cấu tạo nên tế bào. Từ đó phân biệt tế bào nhân sơ và tế bào nhân thực, tế bào động vật và tế bào thực vật thông qua gợi ý và thảo luận các câu hỏi trong SGK.

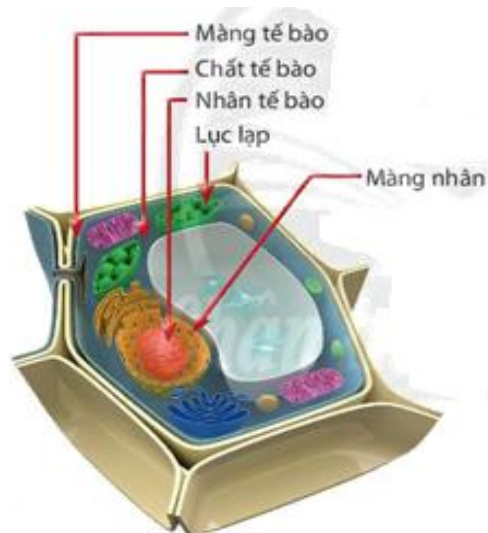
Quan sát hình 17.4, 17.5 và trả lời câu hỏi từ 4 đến 7.

Hình 17.4. Cấu tạo tế bào nhân sơ

Cấu tạo tế bào động vật

Tế bào động vật

Hình 17.5 Cấu tạo tế bào nhân thực

4. Nhận biết các thành phần có ở cả tế bào nhân sơ và tế bào nhân thực.

(1) màng tế bào; (2) chất tế bào; (3) vùng nhân (tế bào nhân sơ) hoặc nhân (tế bào nhân thực).

5. Hãy chỉ ra điểm khác biệt giữa tế bào nhân sơ và tế bào nhân thực.

Thành phần cấu tạo	Tế bào nhân sơ	Tế bào nhân thực
Màng tế bào	+	+
Chất tế bào	+	+
Màng nhân	—	+

6. Thành phần nào có trong tế bào thực vật mà không có trong tế bào động vật? Tế bào thực vật có lục lạp, tế bào động vật không có.

7. Xác định chức năng các thành phần của tế bào bằng cách ghép mỗi thành phần cấu tạo ở cột A với một chức năng ở cột B.

A. Thành phần cấu tạo	B. Chức năng
1. Màng tế bào	a) Điều khiển mọi hoạt động sống của tế bào
2. Chất tế bào	b) Bảo vệ và kiểm soát các chất đi vào, đi ra khỏi tế bào
3. Nhân tế bào và vùng nhân	c) Là nơi diễn ra các hoạt động sống của tế bào

1. b; 2. c; 3. a

Luyện tập

* Tại sao thực vật có khả năng quang hợp?

- Tế bào thực vật có chứa lục lạp, lục lạp có khả năng quang hợp tổng hợp các chất cho tế bào.

Thông qua các nội dung thảo luận của hoạt động 1, 2 và 3, GV hướng dẫn cho HS rút ra kết luận theo gợi ý SGK.

***Tiểu kết**

- Mọi cơ thể sống đều được cấu tạo từ tế bào.
- Tế bào có kích thước nhỏ, phần lớn không quan sát được bằng mắt thường mà phải dùng kính hiển vi
- Tế bào có nhiều hình dạng khác nhau:
 - + Hình cầu: tế bào trứng
 - + Hình đĩa: tế bào hồng cầu
 - + Hình sợi: tế bào sợi nấm
 - + Hình sao: tế bào thần kinh
 - + Hình trụ: tế bào lót xoang mũi
 - + Hình thoi: tế bào cơ trơn
 - + Hình nhiều cạnh: tế bào biểu bì
- Tế bào cấu tạo từ 3 thành phần:
 - + Màng tế bào: bảo vệ và kiểm soát các chất đi vào và đi ra khỏi tế bào
 - + Chất tế bào: nơi diễn ra các hoạt động sống của tế bào
 - + Nhân tế bào hoặc vùng nhân: chứa vật chất di truyền, điều khiển mọi hoạt động sống của tế bào.
- Tế bào động vật và thực vật đều là tế bào nhân thực.
- Tế bào thực vật có bào quan lục lạp thực hiện chức năng quang hợp